

04
06

HANE

4

Annelik

Toplumda Kadın

RÖPORTAJ

ÇALIŞAN
BİR ANNE:
PINAR KAYA

ve
MÜKEMMEL ANNELİK MÜMKÜN MÜ? | SÜPER ANNE SENDROMU |
İSİM ŞEHİR | PERÇİNCİ ROSİE | SOSYAL MEDYA ANNELERİ | GÜZ SONATI |

hazırlayanlar
EMRAH ÇELİK
BURAK UĞUR CANTEKİN
MİNESU KARAMAN
DİLARA BEYZA AKKAYA

4 Haziran | Sayı 4

Annelik

www.cocukbogazici.com

[hane.dergi](https://www.instagram.com/hane.dergi)

kadınının toplum içinde yeri

2020 yılı Türkiye istatistiklerindeki verilere göre, kadınların ülke nüfusundaki toplam sayısı 41 milyon 433 bin 861 kişidir, yani toplam nüfusun %49,8'ini kadınlar oluşturmaktadır. Toplam kadın nüfusu içerisinde, 15 yaş ve üzeri istihdam oranı ise TÜİK tarafından yayınlanan "İstatistiklerle Kadın 2019" çalışmasında %29,4 olarak belirtilmiştir. Erkeklerde ise bu oran %65,7 olarak belirlenmiştir. Kadınların istihdam oranı, erkeklerin istihdam oranına göre oldukça azdır. Bu azlığın sebebi olarak kadınların çalışma alanlarında tercih edilmemesi, kadınların günlük işlerde çalışması veya kayıt dışı çalışması gösterilebilir. DİSK 2019 verilerine göre Türkiye'de 1 milyondan fazla kadın kayıt dışı çalıştırılmaktadır.

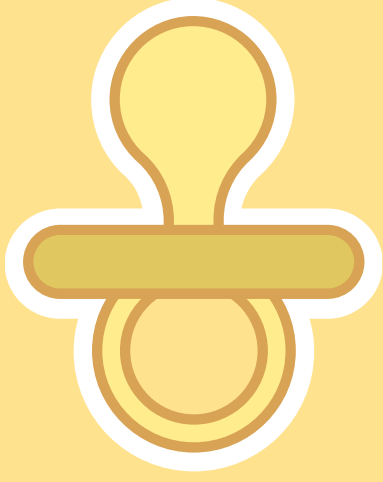
Bir ülkenin gelişmesi, ülke içerisinde yaşayan insanların kaliteli ve sürekli bir eğitime ulaşması ve bu eğitimi ülkeleri için kullanmalarına bağlıdır. Bir toplumun uygarlık düzeyini de kadının toplumdaki yeri belirtmektedir. Kadının toplumdaki yerini incelediğimizde, karşımıza toplumsal cinsiyet rolleri çıkmaktadır. Toplumsal cinsiyet tanımına baktığımızda ise toplumun kadına verdiği görev ve sorumlulukları, toplumun kadından beklentilerini görürüz. Cinsiyetler, genler tarafından belirlenirken, bu roller toplum tarafından bireylere atanır ve bu atama sonrası, doğumdan itibaren bireylerde toplumsal cinsiyet kimliği inşasına başlanır.

Toplumsal cinsiyet rolleri karşısında kadınlar birçok alanda ayrımcılığa uğramaktadır. Yasal, siyasal, ekonomik haklara sahip olamamakta hatta bu alanda verilmiş olan haklarını kullanmada eşitsizliğe maruz kalmaktadır. Kadınların, içinde buldukları toplumda erkeklere göre daha güçsüz ve değersiz görülmesi ve kadınlara atfedilen roller sonucunda kız çocuklarının eğitime ulaşması zorlaşmaktadır. Toplumdaki kadının yeri “anne” olmaktır, okuması, eve ekmek getirmesi beklenen kişi erkek bireylerdir. Kadınlardan beklenen ise bu erkeklerin himayesi altında bulunmaktır.

Kadınların çalışmasına ve eğitimine engel olan başka bir kavram ise namustur. Bir kadının namusu, içinde bulunduğu toplumun namusunu ve ailesinin namusunu ifade etmektedir. Bu nedenle, kadınların eğitim hayatına devam etmeleri ve çalışma hayatına katılmaları ya da herhangi bir faaliyette bulunmaları engellenir, engellenmediğinde de aile büyükleri tarafından kontrol edilir. Okutulmayan kız çocukları ise töre veya namus adı altında çok küçük yaşlarda evlendirilmektedir. Denebilir ki, bu kadınlar varlıklarını başarıyla değil, kadın olmaya yüklenen sorumlulukla devam ettirirler. Bu sorumluluklarsa başlıca iyi bir eş ve iyi bir anne olmaktır.

Yine de değişen dünya düzeni ile beraber, kadınların da toplum içindeki konumları zamanla değişmektedir. Toplumsal cinsiyet ve kalkınma, 1970’li yıllarda ortaya çıkan bir yaklaşım olmuştur. Bu yaklaşımla birlikte, kadının yaşamı ve üretim içindeki yeri yeniden ele alınmış, dünya ekonomisindeki değişiklikler ve hayat şartlarının ağırlaşması kadının iş yaşamına katılımını gerekli hale getirmiştir.

Kadınların sadece anne veya eş olarak değil, kendi başlarına bir birey olarak var olma çabaları günümüzde hala devam etmektedir. 2002 yılında yapılan son Medeni Kanun değişikliğinde evli kadının yasal olarak durumunda değişiklikler yapılmış, erkeğin aile reisi olma durumu ortadan kaldırılmıştır. Tüm yasal değişimlere rağmen toplumsal eşitlik anlayışı değişmediği için toplumun kadına bakışı değiştirilememiştir. Bu bakışı değiştirebilmek için, kadınların eğitime katılması desteklenmeli, kadınların rol ve sorumluluklarına ilişkin yargılarla mücadele edilmeli, aile içinde kararlar birlikte alınmalı, aile içinde kız ve erkek çocuklara eşit davranılmalı ve eşit sorumluluklar verilmeli, kadınların toplumda görünür olması sağlanmalı ve kadın istihdamı desteklenmelidir. Bu rollerin ortadan kaldırılması için sadece kadınların desteklenmesi yeterli değildir. Erkeklerin de farkındalık kazanması ve bu konuda eşitlikçi olması gerekmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için toplum olarak bu roller değiştirilmeli ve kadınların eşit bireyler olduğu kabul edilip hak ettikleri yer sağlanmalıdır.

MÜKEMMEL ..ANNELİK MÜMKÜN MÜ?

Mükemmeliyetçilik ve hata yapmaktan endişe etmek, yeni annelerin doğum sonrası depresyon yaşama sebeplerinden biridir. Mükemmeliyetçi yeni annelerin, iyi bir anne olup olmadıklarını sorgulayıp, bebeğin bakımını yeterince iyi yapabildiklerinden şüphe duyarak kendi kendilerini eleştirmeleri güvensiz bir ortam yaratarak korku ve strese yol açabilir.

Gelişen teknoloji ile birlikte anne babalar için de nasıl daha iyi birer ebeveyn olunabileceğine dair kaynaklar erişilebilir hale geldi. Bu durum, kusursuzun peşinde olan insanlar için ebeveynlikte de mükemmel olma isteğini arttırmıştır. Mükemmel ebeveyn olma beklentisi içindeki ebeveynler, çocuğun gelişim sürecinde yaşanması normal olan olayları bile birer sorun olarak görmekte ve mükemmel bir ebeveyn olarak bu sorunları en kısa sürede çözmeleri gerektiğini düşünmekteler.

Modern hayatın çalışan anneleri, geleneksel annelik rolünün yanında kariyerlerinde de mükemmel olmak için motivedir. Farklı alanlardaki sorumluluklar hem kişinin kendinden hem de çevrenin ondan beklentisini arttırmaktadır. Çalışan anneler de tüm bu beklentiyi mükemmel şekilde karşılamak için ekstra bir çaba sarf etmektedir.

Halbuki, ev ya da iş hayatı ya da bebek bakımı kusursuz değildir ve kusursuzluk beklenemez de. Ancak, beklentilerini gerçekçi seviyelerde tutmayan ve her şeyin sorunsuz sürmesini uman anneler, bir sorunla karşılaştıklarında stresle birlikte yetersizlik duygusuna kapılmakta. Süper anne sendromu genellikle yüksek eğitim düzeyine sahip ve genç yaşlarda anne olan kadınlarda görülür. Süper anneler, sürekli daha iyi bir ebeveyn olmaya çalışırlar. Kendilerine zaman ayırmazlar. Sürekli çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmenin peşindedirler. Kendi yapamadıklarını ve gerçekleştiremedikleri arzularını çocukları aracılığıyla gerçekleştirirler. Böylece ortaya 'proje çocuklar' çıkar. Anne babaların tüm imkanlarını zorlayarak doğumundan itibaren özel dersler aldıkları, eş zamanlı olarak baleye giden, piyano eğitimi alan ve basketbol oynayan, yoğun ve disiplinli bir programdan geçen çocuklardır bunlar. Mükemmel anneler çocuklarının da mükemmel olmasını bekler. Bu beklentiyi karşılayamayan çocuk ise kendisini yetersiz hisseder.

Modern anneler, ebeveynlik konusunda kendi annelerinden daha başarılı olmak için üzerlerinde bir baskı hissetmektedirler. Çünkü onlar modern ve daha eğitilmiş annelerdir, öyleyse hata yapma lüksleri yoktur. Bu yüzden, bu anneler sürekli yeni arayışlar içindedir. Çocuk bakımıyla ilgili bilgileri herkesten fazla okuma yaparlar, konuyla ilgili her şeyi takip etmek için kendilerini zorlarlar ve mükemmel anne olmak için gereken kriterleri karşılama çabası içine girerler. Maalesef bu tutum, onların kendiliğinden gelişecek bir annelik tecrübesinden mahrum kalmalarına sebep olur.

Mükemmel anne olmak göreceli bir kavramdır. Çocuğun algısına göre değişir. 'Yeterince İyi Anne' terimi nesne ilişkisi kuramcısı olan D. W. Winnicott tarafından tanımlanmıştır. Buna göre, çocuğun hayata iyi bir başlangıç yapabilmesi için gerekli olanları sağlayan anne 'yeterli anne'dir. Winnicott'un kuramı, çocuk gelişimini bir olgunlaşma süreci olarak kabul eder ve bu sürecin kalitesi, annenin bebeğe olan yaklaşımına göre belirlenir. Çocuğuyla empati kurabilen, destekleyici ve rahatlatıcı 'yeterince iyi anne' figürü, sağlıklı bir çocuk gelişimi için kritik bir roledir. Çocuğun benlik oluşumu ve gelişimi de annesi (ya da çocuğa bakım veren kişi) ile kurduğu ilişki ve sağlanan ortamda gerçekleşir. Eğer bu süreç sağlıklı işlerse, çocuk kendini bütünleşmiş bir şekilde algılar ve benlik duygusu annenin oluşturmuş olduğu 'kucaklayıcı çevre' içinde gerçekleşir.

Hedeflerini gerçekçilik uzak şekilde belirleyen mükemmeliyetçi kişilerin kendilerini olduğu gibi kabul edemeyen kişiler oldukları düşünülebilir. Kendilerini olduğu gibi kabul edemeyen kişilerin çocuklarının benlik oluşum süreçlerini de olumsuz yönde etkilemesi şaşırtıcı olmayacaktır.

İyi anneliği belirleyen kriter her an ulaşılabilir olmak ve çocukla tamamen uyum içerisinde olmak değildir. Hata yapmaktan kaçınarak mükemmel anne olmaya çalışmak yerine, tüm insanlar gibi annelerin de hata yapabileceği ve bunun normal olduğu hatırlanmalı. Bir anne için önemli olan hata yapmamak değil, yanlış bir davranışta bulunduğu anda bunu nasıl düzeltebileceğini öğrenmesi ve bunun için çaba göstermesidir. Nitekim çocuklar, her zaman annenin onarıcı çabalarına karşılık verme hevesindedir

SUPER ANNE SENDROMU

Süper Anne Sendromu

Toplum tarafından kadınların temel görevleri olarak görülen evdeki düzeni sağlama ve çocuklarla ilgilenme gibi işler kadınların özgürlüklerini sınırlamış ve kalıplaştırmıştır. Evin içindeki dünyadan ibaret olan kadının hayatı sanayi devrimi ile değişikliğe uğramıştır. Kadınların iş hayatına atılmasındaki oranın artışıyla beraber kadının toplum içinde aldığı roller farklılaşmış ve çoğalmıştır. Çalışan kadınlar için “anne” ve “ev kadını” rollerinin yanına bir de “çalışan” rolü eklenmiştir.

Annelik içgüdüü “bir anne çalışıyor dahi olsa çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmeli ve onlarla ilgilenmeli” fikrini de beraberinde getirir. Eş zamanlı olarak hem iyi bir anne olmaya hem de iş dünyasındaki kariyerini devam ettirmeye çabalayan kadınlar bu yorucu ve stresli dinamizmin sonucunda psikolojik ve fiziksel olarak yorulabilir hatta tükenebilirler. Her şeye yetişme kaygısı yaşayan ve her alanda yaptıklarını mükemmel yapma çabası içine giren bazı kadınlarda “Süper Anne Sendromu” vuku bulabiliyor. Bu sendrom çoğunlukla eğitimli, titiz, çalışkan, mükemmeliyetçi ve hırslı kişiliklerde baş gösteriyor. “Süper Anne Sendromu”nu belirleyen ve ortaya çıkaran temel faktörler ise şöyle:

- Toplumsal rol ve sorumluluklar
- Modern şehir hayatının güçlükleri
- Akrafa ve arkadaş ilişkilerindeki beklentiler
- Annelik olgusunun sosyal tanımı

Kadınların eğitim ve kariyer olanaklarının artışı ile kadından geleneksel olarak beklenen rollerin azalmaması bu sendromu körükleyen en önemli sebeplerden biridir. Toplum tarafından dayatılan, çalışan annelerin çocukları için yeterli olmayacağı ve sağlıklı nesiller yetiştireceği yönündeki fikir de bu ters orantıyı yaratan en büyük unsurdur. Kadının aile bütçesine katkı sağlamasını değerli görürken bir yandan da anne olarak mükemmel olmasını beklemek, kadın üzerinde büyük bir baskıya sebep olmaktadır. Bu düşüncenin ve inancın yanlış olduğunu ispatlama çabasına giren annede “Süper Anne Sendromu”nun ortaya çıkmaması da neredeyse kaçınılmazdır. Bu sendromu yaşayan anne çevresine, çalışarak da mükemmel anne olunabileceğini göstermeyi arzular. Bu ikiliğin kendisi ve etrafıyla çatışmaya giren kadınlarda yıkıcı ve olumsuz bazı sonuçları gözlemlenmektedir.

Dış dünyadaki beklentiler ile iç dünyadaki beklentilerin birleşmesi sonucu zihinde büyük bir kaos oluşabilir. Kimi zaman gerçekçi olmayan bu beklentilerin gerçekleşmemesi sonucu da kişi iç dünyasında öz güven kaybı yaşayabilir. Kaygı bozuklukları, kendini beğenmeme ve yeterli bulmama gibi kişinin benliğini sarsan durumlarda açığa çıkabilir.

“Süper Anne Sendromu”nu yaşayan kadınlar aşağıdaki durum ve duyguları deneyimleyebilirler:

- Sinirli olma hali ve saldırganlık
- Suçluluk hissi
- İç çatışma ve kendinde kusur bulma, olumsuz eleştirisi
- Depresyon ve mod düşüklüğü
- Tükenmişlik
- Ket vurulmuş ve hayal kırıklığına uğramış hissi

“ Süper Anne Sendromu”nun Fiziksel Belirtileri Nelerdir?

- Uyku bozuklukları
- Mide ve bağırsaklarda gaz ve spazmlar
- Çarpıntı
- Migren türünde baş ağrıları
- Özellikle ellerde ve kolda uyuşmalar
- Kas ağrıları
- Yorgunluk
- Diş gıcırdatma
- Stres ve endişe

Daha İyi Hissetmek

Çözüm aşamasında ilk adım doğru tanının konulabilmesi olduğundan kadınların bu belirtileri yaşadıklarında hangi alana başvuracaklarını bilmeleri gerekiyor. Bu belirtiler göz önünde bulundurulursa gidilecek ilk yer Romatoloji bölümüdür. Çözüm konusunda kesin bir şey söylemek mümkün değildir, çünkü her kadındaki deneyimleme şiddeti farklı olacaktır. Bu rahatsızlık fiziksel sonuçlar doğurur ancak buna sebep olanlar aslında psikolojik temelli düşüncelerdir. Bu sendromdan kurtulmanın asıl ilacı, düşünce yapısını ve bakış açısını değiştirmekten geçiyor. Sağlıklı bir bakış açısı elde edebilmek için:

- Bazı şeyleri olurlarına bırakmak ve üzerinde çok düşünmemeye çalışmak,
- Yüklenen sorumlulukları başkalarıyla paylaşmak,
- Hata yapma ihtimalimizin olduğunu ve bunun da normal olduğunun bilincine varmak,
- Bazen kontrolünü sağlayamayacağımız dış faktörlerin olduğunu kabul etmek,
- Yapılan her işin mükemmel olmadan da iyi ve doğru olduğunu anlamak,
- İlk önceliğinizin kendiniz olduğu sosyal aktivitelere katılmak,
- İlgili olduğunuz konularda kendinize alan ve zaman yaratmak

Kişinin kendisi için atacağı sağlıklı ve yararlı adımlardır. Sendromun yarattığı bu psikolojik sorunları onarmaya çalışırken bir yandan da fiziksel sorunlara iyi gelebilecek bazı çözüm yollarına da başvurmak gerekiyor. Sendromun olumsuz etkilerini minimuma indirmek için hem fiziksel hem psikolojik sonuçların eş zamanlı olarak tedavi edilmesi çok daha iyi olacaktır. “Süper Anne” olmanın en yorucu yanı her daim stresli ve fiziksel olarak gergin olmaktır. Bu gerginliğin sonucunda vücut kasları gerilip yorulmakta ve ağrılara sebep olmaktadır. Vücudu gevşetmek ve ağrıları gidermek için masaj yaptırmak, çok yıpratıcı olmayan bir sporla uğraşmak, gevşeme ve esneme hareketlerini düzenli olarak yapmak, nefes egzersizleri yapmak, düzenli olarak uyumaya çalışmak, evde kendinize huzurlu olabileceğiniz bir alan yaratmak yardımcı olacaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

GÜNDÜZ, Ş. (2017). KARIYER BASAMAKLARINDA KADININ DÜŞMANI OLARAK KENDİSİ. SÜPER ANNE SENDROMU, GÖRÜNMEZ KADIN SENDROMU VE KÜLKEDİSİ SENDROMU. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi , 35 (35) , 84-94 . DOI: 10.17498/kdeniz.318192

Duygulu, S. (n.d.). SÜPER ANNE SENDROMU / FİBROMİYALJİ. Retrieved June 03, 2020, from <https://www.serapduygulu.com.tr/makaleler/anne-baba/super-anne-sendromu--fibromiyalji.html>

İsim-Şehir

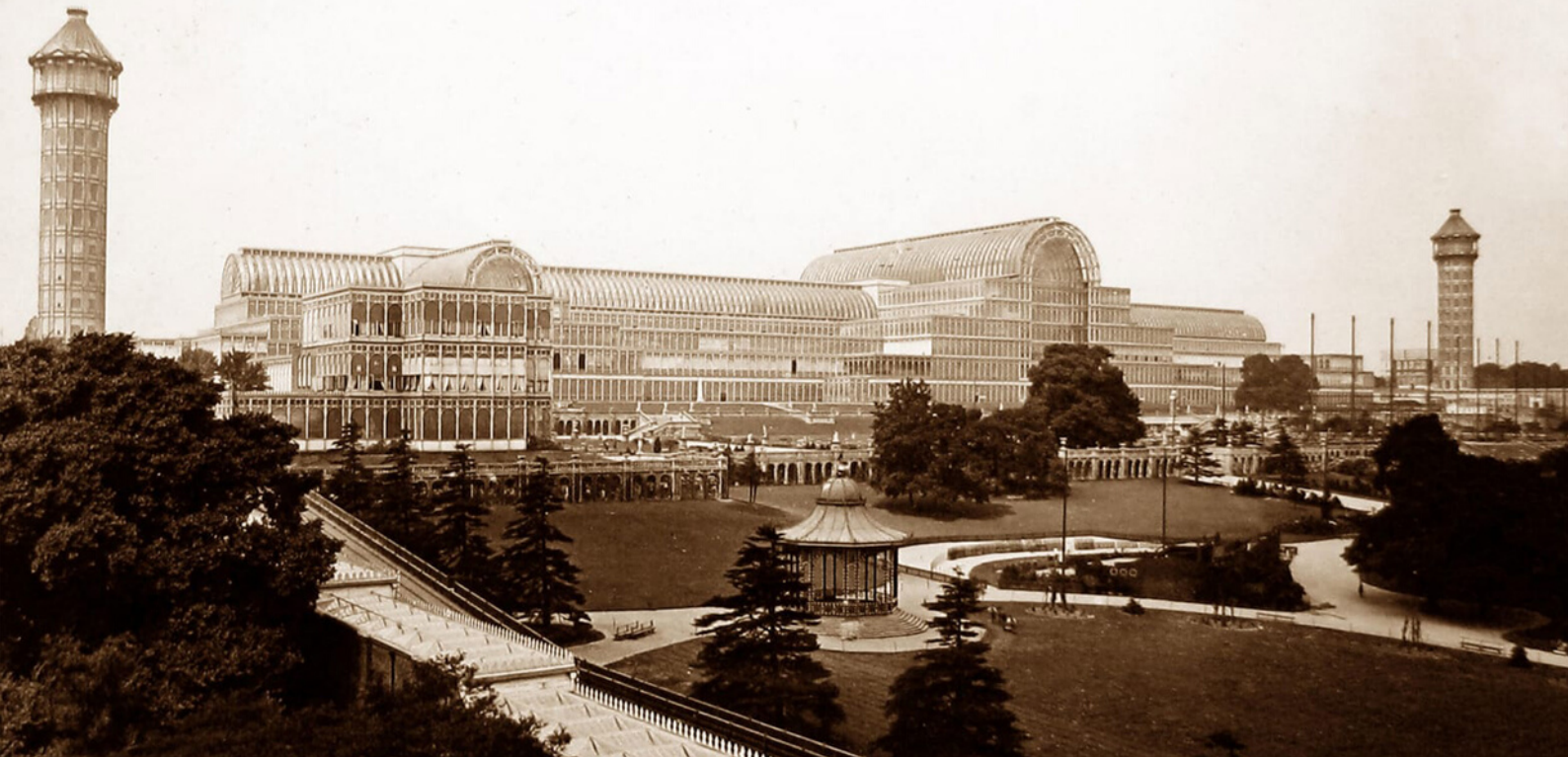
Victoria, 1901 yılındaki ölümüyle 64 yıllık uzun hükümdarlığının sonuna gelen Britanya hatta "Avrupa Monarşisinin" kraliçesi. Victoria dönemi Birleşik Krallık tarihinde çok önemli bir yere sahiptir. Zira Victoria, sanayi devriminin merkezi olan bir başkent kraliçesiydi. "Üzerinde Güneş Batmayan İmparatorluk" deyimi onun dönemini yansıtır hale gelen, "Hindistan'ın İmparatoriçesi" unvanını kullanan ilk İngiliz hükümdarıydı. İngiliz Hâkimiyetini Hindistan ve Çin'e kadar genişletmesinin yanında endüstriyel, kültürel, politik, askeri ve bilimsel değişimlerin dünyayı çalkaladığı bir dönemde zamanın en büyük imparatorluğunu 64 yıl gibi uzun bir süre boyunca başarılı bir şekilde yönetti. Avrupa Monarşisinin kraliçesi olarak adlandırılmasının sebebi 9 çocuğunun hepsini diğer Avrupa ülkelerinin yöneticileri veya prensleriyle evlendirerek Rusya'dan İspanya'ya, İsveç'ten Yunanistan'a neredeyse bütün krallıklarla akrabalık bağı kurması yüzündendir. 1. Dünya Savaşı'nın 6 büyük ülkesinin 3'ü (Rusya, Almanya, İngiltere) Victoria'nın torunları veya torunlarının eşleri tarafından yönetilmekteydi. "Britanya'nın İmparatorluk Yüzyılı" denilen "1815-1914" yıllarının büyük çoğunluğunda imparatoriçe oydu (1837-1901). Bu dönemde adeta bir hegemonya oluşturan, buharlı gemilerden oluşan donanması rakipsiz, telgraf ve demiryolu ağlarının geniş olduğu bir Britanya İmparatorluğu vardı. Çin gibi tümüyle kontrolü altında olmayan topraklarda ise ticari üstünlüğü elinde tutan imparatorluğun başkenti de tüm yönleriyle gelişmeye başlamıştı.

Londra savaş tehdidinden uzak ve sömürge ile ticaret gelirlerinin aktığı bu dönemde bir ekonomik merkez haline geldi. Sanayi devriminin neden İngiltere'de başladığı ve Londra'nın nasıl refah düzeyi yüksek bir başkent haline geldiğinin cevabı bu sebeplerin altında yatmaktadır.

Zenginleşen fakat sanayileşme sonucu kirlenen ve çirkinleşen bu başkenti refahın göstergesi olarak gösterişli eserlerle süslemek ise krallığın misyonu haline geldi. Günümüzde turizm merkezleri haline gelen Londra'daki pek çok nokta Victoria döneminde inşa edilmiştir. Gösterişli bir köprü olan Kule Köprüsü, yangında kül olduğu için yeniden yapılan Westminster Sarayı ve sarayın yanında İngiliz turizminin sembolü haline gelen Big Ben, Victoria dönemi eserlerinin başlıcalarını oluşturuyor. Günümüze ulaşamamasına rağmen EXPO türü fuar ve sergilerin ilk örneğinin gerçekleştirildiği "Crystal Palace" ve bu sarayın yer aldığı Hyde Park ve Trafalgar Zaferi'nin anısına bir anıtın olduğu Trafalgar Meydanı yine Victoria döneminde halkın kullanımına sunulan yapılarıdır. Bunların dışında ise kraliyet ailesinin konutu veya sayfiye yeri olması amacıyla tasarlanmış ve halen kullanılmakta olan Buckingham Sarayı ve içinde İznik çinileri de olan Victoria ve Albert Müzesi gibi günümüzde bilinen yapılar Londra'yı süsleyen Victoria dönemi eserleridir.

Kraliçe Victoria'nın (en büyük ve en sevilen Britanya hükümdarı olduğu söylenir) 64 yıllık hükümdarlığı (ki bu süreyi yalnızca mevcut Kraliçe II. Elizabeth geçebilmiştir) Britanya İmparatorluğu'nun hem toprak, hem nüfus, hem de ticaret açısından tartışmasız dünyanın zirvesinde olduğu bir dönemdir. "Hem annelik hem kariyer" teriminin zirve noktasını temsil eden Victoria'nın, sınıfsal farkların ve işçi, eğitim ve kölelik haklarının ortaya çıktığı dönemde hükümdarlığının "Victoria Dönemi" olarak adlandırılarak ayrı bir yere konmasının bir sebebi vardır. İmparatoriçe Victoria 22 Ocak 1901 tarihinde 81 yaşında hayata gözlerini yumduğunda, ülkesi dünyanın politik ve ticari zirvesinde bir dönemin kapanışına şahit oluyordu.

ÇALIŞAN BİR ANNE OLMAK

PINAR KAYA

Pınar Kaya Kimdir?

Pınar Kaya, Üsküdar Amerikan Kız Lisesi ve 1990 Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler mezunu. Kendisi şu an Sanofi Türkiye'de Kurumsal İletişim Direktörü.

Rekabetin oldukça yoğun olduğu ve son derece dinamik bir alan olan iletişim sektöründe 14 senesi reklamcılık, 16 senesi kurumsal iletişim olmak üzere 30 yıllık deneyime sahip olan Pınar Kaya, evli ve 16 yaşında ikiz kızları var.

Pınar Kaya ile iş hayatı-aile hayatı arasındaki dengeyi ve kurumsal yaşamda bir anne olarak var olmayı konuştuk.

Keyifli okumalar dileriz.

Çalışan anne olmanın zorlukları sizce neler?

Önce şunu söyleyeyim: Benim ikiz kızlarım var ve bunun bana hayatın en büyük lütfü olduğunu düşünüyorum. Sorunuza gelince, bence çalışan anne olmanın en büyük zorluğu zamanı yönetebilmek. Şunu açıkça söyleyeyim, hiçbir çalışan anne duymadım ki "acaba bebeğime yeterli zamanı ayırabiliyor muyum" endişesi yaşamasin. Ben iş hayatına reklamcılık sektöründe başladım. Reklamcılık gerçekten çok dinamik, çok keyifli ve kendinizi çok geliştirebildiğiniz, ama bir o kadar da talepkâr, zamanınızı kendinizin programlamasının zor olduğu bir sektör. 14 sene reklamcılık yaptıktan sonra anne olacağımı öğrendiğimde zamanımı kendim yönetebilmek amacıyla reklamcılığı bırakıp reklamveren tarafına geçmeye karar verdim.

Seçmiş olduğum sektör telekomünikasyon olduğundan yoğunluk açısından yedinci vites giden bu sektörün reklamalıktan aşağı kalır bir tarafı olmadığını söyleyebilirim ama zamanımı işimin öncelikleriyle planlayabilmek ve öngörebilmek için aldığım bu kararın kendi adıma çok doğru olduğunu düşünüyorum.

İkinci konu da organizasyon yeteneği. Çalışan bir anne en az üç dört adım ilerisini planlamaz, birçok değişkeni aynı anda yönetmezse, mutlaka bir şeyler aksıyor. Hele de benim gibi ikizleri olursa, mutlaka birisi acıkıyor, birisi ağlıyor, ya da birisinin dersi aksıyor, birisi antrenmanına yetişemiyor. Biz çalışan anneler, hepimiz günün sonunda aynı anda 5-6 topu çeviren jonglörlerle dönüşüyoruz bence.

Bebeklerinizden ayrılmayı işe dönmeniz zor oldu mu?

Kızların doğumu benim hayatımın dönüm noktasıdır. Ben anne olacağımı öğrendiğimde, çok radikal bir dizi karar aldım. Dediğim gibi çok sevdiğim reklamcılığı bırakıp reklamveren tarafına geçmeye karar verdim, ama aldığım tek karar bu değildi.

Önce bebeklerimle kendim ilgilenmeye, onlarla yeterince zaman geçirmeye de karar verdim. Kızların doğduktan sonra iki yıl onlarla ilgilendim. Tam iki yıl sonra, artık dönebileceğimi hissettiğimde iş hayatına geri döndüm. Bu açıdan benim için dönmek zor olmadı, ancak çevremde bu konuda çok zorluk çekenleri de yakinen gözlemlediğimi söylemek zorundayım. Çalışmak bir taraftan, kişi olarak üretmeye devam edebilmek ve aile sorumluluğuna katkıda bulunmak ve bir birey olarak kendinizi gerçekleştirebilmek için ne kadar gerekiyorsa, diğer taraftan küçücük bebeğinizi evde bırakmak da sürekli bir vicdan azabıdır.

Kariyeriniz ve çocuklarınızın gelişimi sizin bu sürecin başında istediğiniz (düşündüğünüz) şekliyle mi ilerledi?

Önce kariyerimle başlayayım. Bir reklama için reklamveren tarafına geçtiğinizde beklenti genellikle kurum tarafında pazarlama iletişimi alanına geçmenizdir. Ben bu alanda alternatiflerim olmasına rağmen bunu tercih etmedim. Onun yerine Kurumsal İletişim tarafına geçmek istedim. Kendimi de geliştirebilmek, iletişim disiplinde 360 derece bir akış açısı ve deneyime kavuşmak için, bunu tercih ettim. Bu anlamda bu kararımdan çok mutluyum. Çocukların gelişimi ise hiç bitmeyen bir süreç. Bebek sahibi olduğunuzda, en başta en önemli kaygınız bu oluyor. Benim kızlarım ikiz oldukları için erken ve düşük doğum kilosuyla dünyaya geldiler, dolayısı ile gelişimleri her zaman en öncelikli konularımdan- ve endişelerimden- biriydi. Sonrasında da sağlıklı olmaları, fiziksel, bilişsel, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak bunlara eklendi. Şu anda 16 yaşında birer genç kız oldular, ihtiyaçlar, endişeler de değişti haliyle, ama her anından mutluyum.

İş hayatı ve aile hayatı arasındaki dengeyi nasıl kuruyorsunuz?

İş hayatımın başında bir direktörümün bir tavsiyesini hiç unutmam: "Hayatında önemli olan her şeyi dengede tut, hiçbirinin bir diğerini gölgelemesine izin verme. Aile, arkadaşlar, anne-baba, iş... Bunların biri diğerleri pahasına ağır basarsa sonunda mutsuz olursun" demişti. Gerçekten de bunun zaman içinde ne kadar doğru olduğunu gördüm. Dengeyi kurmadan olmuyor. Kulağa mekanik gelecek ama bunun için de zaman yönetimi, proje yönetimi ve organizasyon becerileri olmasa olmazdır dediğim gibi. Bebek sahibi olmak isteyen tüm kadınlara bu konuda kendilerini geliştirmelerini, bol bol okumalarını, fırsatları varsa eğitimlere katılmalarını tavsiye ederim. Sonrasında ihtiyaçları olacak.

Tükenmiş hissettiğiniz anlarda, devam edecek motivasyonu nasıl buldunuz? Destekçileriniz neler ve kimlerdi?

Bence aile çok önemli. Benim ilk günden itibaren eşim, annem, babam, ablam en büyük destekçilerim oldu. İkiz bebek sahibi olmak demek, işlerin iki katı olması demek değildir, işler geometrik artar, bir kişilik değil, bir mahallelik iş vardır her zaman. 24 saat uyumadan art arda geçen çok günlerim oldu. O durumda bile, bugün olduğu gibi, ailem hiçbir zaman tükenmiş hissettirmede bana, her zaman yanımda oldular, varlıklarını, desteklerini hissettim. Ama şunu söylemeliyim, benim için kızların varlığı her zaman hayattaki en büyük motivasyonumdur.

Kariyer basamaklarını tırmanırken ailenizi ve çocuklarınızı ihmal ettiğinizi düşündüğünüz anlar oldu mu?

Dediğim gibi çalışan anne olmak sürekli bir vicdan savaşıdır. Kendin ve çocuklarının geleceği için iyi bir şey yapma bir tarafta, onlarla geçirebileceğin zaman diğer tarafta. Herkes kendine göre bir çözüm bulmak zorunda kalıyor. Benim şansım çok isteyerek ve kendimi bildiğim bir dönemde anne olmaktı. Verdiğim bilinçli kararların çok faydasını gördüm. Ben ikizlerim olacağını öğrendiğimde ilk iş soluğu bir pedagogun yanında aldım. İkiz büyütürken yapmam ve yapmamam gereken şeyleri öğrenmek istiyordum. Bana içimi çok rahatlatan bir şey söyledi. Çocuk sahibi olmanın en önemli şartının bebeğini -benim durumumda bebeklerini- kayıtsız şartsız sevmek olduğunu, bu durumda çözemeyeceğim sorun olmayacağını söyledi. Kulağa çok basit gibi geliyor ama o kaygı denizinde boğulmamak için aslında istedikten sonra her şeyin telafisini de bulabileceğinizi bilmek önemli. Ben kızlarımla ilk günlerinden itibaren çok konuştum, çok anlattım, çok oynadım, çok paylaştım, vakit geçirdim, farklı deneyimler kazanabilmeleri için uğraştım.

Hepsini de büyük bir zevkle yaptım ve yapıyorum. Gerçekten de her anımı kızlarımla geçiremiyor olabilirim ama kızlarımla birlikte geçirdiğim her anım çok değerlidir. Zaten hayat da çok boyutlu, onların da sadece annelerine ihtiyaçları yok, aile, arkadaş, okul ve kendileriyle olacakları ayrı zamanlara ihtiyaçları var. Dengeyi şimdiden kurmaya başlamaları önemli.

Çalışmak isteyen ama çocuklarını bırakmaktan çekinen anneler için tavsiyeleriniz neler olur?

Destek sistemleri çok kritik. Çalışmaya dönmek için çocuğunuzu gözünüz arkanızda kalmayacak şekilde bırakabileceğinden emin olmak çok önemli. Bizim toplumumuzda bu destek sistemleri çok kuvvetli olduğu için şanslıyız, büyük lüks.

Ben ve birçok arkadaşımın anneleri, kayınvalideleri, yakınları çocukların bakımına veya gözetimine yardımcı oluyor. Aşırı derecede bireyselleşmemiş bir toplum olmamızın, aile bağlarının çok kuvvetli olmasının çok güzel bir tarafı bence. Ayrıca, çocukların aile büyüklerinin sevgisi, ilgisi, zamanı, şefkati ve deneyimlerini gözlemleyebilmesi de onların gelişimi açısından çok kıymetli.

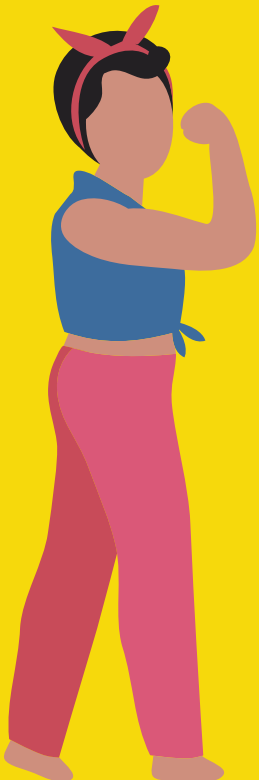
Destegi ve bize vakit ayırıp sorularımızı cevapladığı için Pınar Kaya'ya teşekkür ederiz.

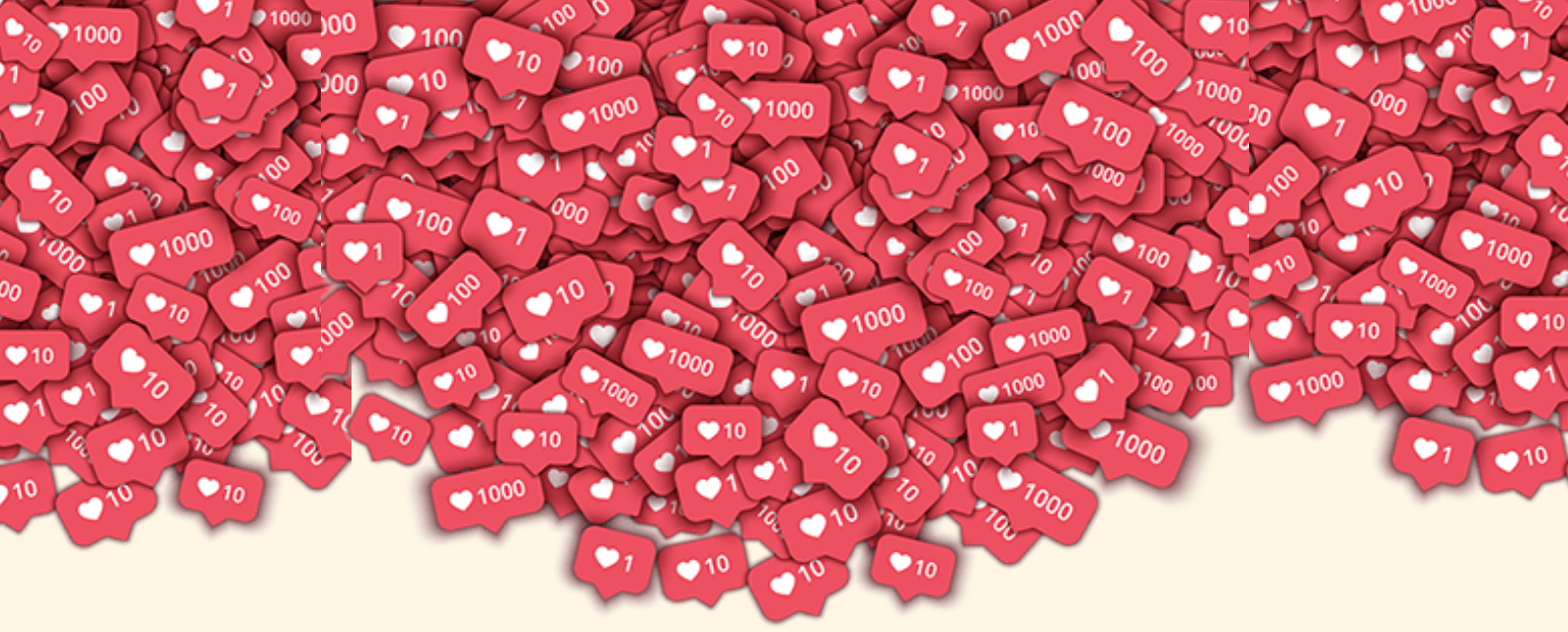
Perçinci Rosie

1939-1945 yılları yani İkinci Dünya Savaşı hemen her yönüyle pek çok alan üzerinde yıkıcı etkileri olan bir dönemdir. Şehirler yıkılmış, sivil ve asker milyonlarca insan hayatını kaybetmiş, insanlar korku ve endişe içerisinde yaşamaya mahkûm edilmiş, yapılan soykırımlar ve zorla göç ettirilen insanlar tüm dünyanın yapısını değiştirmiştir. Savaş döneminde olduğu gibi savaş sonrası dönemde de çok pozitif olaylar meydana gelmemiş ve dünya endüstriyel anlamda durağanlığa girdiğinden işgücü ihtiyacı belirgin hale gelmiştir. Bu süreçlerden en az zararla çıkan ülkelerden birisi ise ABD olmuştur. Bunun, savaşın yıkıcılığının Amerikan kıtasına ulaşmaması gibi çeşitli sebepleri olsa da ana sebebi o dönemde dünyanın geri kalanında halen kıymeti anlaşılamamış olan bir değerden kaynaklanmaktadır: Kadınlardan.

Kadınlardan o dönemin yaygın olan düşüncesinin bir sonucu olarak evde yalnızca çocuklarla ve ev işleriyle ilgilenmesi beklenmiştir. Ancak savaşın getirdiği bir zorunluluk olarak çalışan veya yaşı yeten erkeklerin çoğunluğunun askere alınması zaten Büyük Buhran yüzünden sallantıda olan Amerikan ekonomisini durma noktasına getirmişti. İşte bu noktada kadınlar devreye girmiş ve askere alınmış olan erkeklerin bıraktığı ağır sanayi işleri de dâhil olmak üzere işgücü boşluğunu doldurması beklenmiştir. Rosie the Riveter (Türkçe: Perçinci Rosie) erkeklerin bırakmak zorunda kaldığı işleri kadınların da yapabileceğini “We Can Do It” (Türkçe: Biz Yapabiliriz) sloganıyla vurgulayan bir propaganda afişinin yüzü olmuştur. “Riveter” yani “Perçinci” denmesinin sebebi ise perçinin uçak imalatı gibi askeri üretim sektöründe çokça kullanılması ve bu dönemde işgücüne katılan kadınların uçak imalatında ve diğer askeri üretim sektörlerinde önemli bir yer almasıdır.

Büyük Buhran sonrası büyük ekonomik sorunlarla ve yoğun bir işsizlikle karşılaşan ve adeta ekonomik çöküntüye uğrayan Amerika, savaşın ilk yıllarında savaşa girmek gibi bir kaygı gütmemiştir. Bunun sebebi ise zaten toparlamaya çalıştığı kırılgan ekonomisinin savaş şartlarını yani “Savaş Ekonomisi’ni” kaldırmayacağını düşünmesidir. Ancak “Pearl Harbor Saldırısı” sonrası savaşa girmek durumunda kalan Amerika sivil endüstrisinin çoğunluğunu, askeri üretim merkezlerine dönüştürmüş ve buralarda çalışan erkekleri de askere almıştır. Diğer ülkelerin aksine Pasifik ve Atlantik gibi iki okyanusu aşması gereken ve bunun için yoğun bir lojistiğe gerek duyan Amerika bu dönemde kadınların işgücüne verebileceği katkının farkına varmış ve bunu Rosie the Riveter gibi afişlerle kadınları işgücüne katılmaya davet etmek için kullanmıştır. Her ne kadar savaş döneminde çok ön plana çıkmasa da özellikle 1980’lerde tekrar gün yüzüne çıkan bu afiş, günümüzde feminizmin ve kadınların ekonomik gücünün sembolü olarak kullanılmaya devam etmektedir.

Sosyal Medya Anneleri ve Çocuk İstismarı

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, bir yetişkin tarafından bilinçli ya da bilinç dışı şekilde yapılan, fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik boyutları olan, çocuğun fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini ve sağlığını olumsuz yönde etkileyen davranışların tümü çocuk istismarıdır. Çocukların ebeveynleri veya güven ilişkisi içerisinde buldukları diğer yetişkinler tarafından bedensel veya psikolojik gelişimlerine zarar verecek, sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyecek her türlü fiziksel, duygusal veya cinsel tutumun yanı sıra, çocukların ihmal edilmesi ve her türlü ticari amaçlı sömürüyü de istismar kapsamında ele almak mümkündür.

Günümüzde akıllı telefonların yaygınlaşması ve sosyal medya uygulamalarının büyük bir hızla herkes için sürekli erişilebilir hale gelmesiyle birlikte, çocuk istismarının birçok boyutuyla sosyal medya platformları aracılığıyla gerçekleştiği de görülmektedir. Instagram anneleri olarak bilinen fenomen anneler, çocukları adına açtıkları hesaplarda çocuklarını ekonomik kazanç elde etmek için kullanmaktadır.

Sosyal medya kullanımının ebeveynler için ise olumlu ve olumsuz yanları vardır. Çocuk yetiştirme ve daha iyi bir ebeveyn olmak konusunda uzman kişiler tarafından oluşturulmuş birçok içerik ebeveynlere bilgi vermektedir. Öte yandan, artık sosyal medyada çoğu annenin takipçilerine çocuk yetiştirme hakkında bilgiler vermeye başlamış olması dikkat çekicidir. Bu paylaşımları yapan kişiler, konu hakkında eğitimi olan uzman kişiler olabileceği gibi uzman olmayan kişiler de bu paylaşımları yapmaktadır.

Bu örneklerden birisi de kendisini social mom olarak tanımlayan Çağla Düvenci Sönmez'e yönelik sahte psikologluk iddiasıdır. Katıldığı birçok televizyon programında ve sosyal medya hesaplarında kendisini psikolog olarak tanıtan Sönmez'in psikolog olmadığı ve takipçilerine ücret karşılığı psikolojik danışmanlık yaptığı iddiaları ortaya atılmıştı. Sönmez bu iddiaları çürütemedi. Çağla Düvenci Sönmez örneği, sosyal medya annelerinin aslında çocuklarını kullanarak kendilerini bir marka haline getirmeye çalıştıkları ve annelik kimliği üzerinden kendilerini var etme ve görünürlük kazanma, ünlü olarak direkt veya dolaylı yoldan maddi kazanç elde etme yoluna gittiklerini gösterir.

Birçok anne, fenomen sosyal medya annelerini daha iyi bir ebeveyn olmak için bilgi edinme amacı ile takip etmektedir. Öte yandan, fenomen annelerin nasıl anneler olduklarını, yapıp etmelerini, özel hayatlarını ve aile ilişkilerini ilgiyle takip ederek zaman tüketirler. Çocuklarıyla birlikte geçirebilecekleri zamanları da yine bu şekilde başkalarının hayatını takip ederek harcamış olurlar. Fenomen annelerin paylaşımlarının altına yorum yapıp kendi anneliğini sorgulayan, çocuklarını yarıştıran, kendi hayatı onlarınki gibi değil diye mutsuz olan insanlar da görülmektedir. Sonuç olarak sosyal medya paylaşımları, kadınların farklı anneliklere bakarak kendi annelik deneyimini kıyaslamasına sebep olur. Bu kıyaslamaya, özel hayatları, evi, eşi, hatta çocukları da dahildir. Takipçi anneler aslında fenomen annelerin deneyimlerinden faydalanmak istemekten, popüler annelerin her şeyin en güzelini yansıttıkları yaşamlarına imrenerek yetersizlik duyguları hissederler.

Çocuklar ebeveynleri tarafından kendi öz iradeleri dışında sosyal medya platformlarında çokça kullanılmaktadır. Çocuklarının birer birey olduğunun farkında olmayan birçok sosyal medya annesi, çocuklarını popüler bir ürün hale getirmekten ve çocukları üzerinden etik olmayan şekilde para kazanmaktan mutluluk duymaktadır. Ebeveynler ve reklam iş birliği kurdukları firmalar tarafından çocukların saflığı, sempatikliği ve masumiyeti kullanılarak iki yönlü bir kazanç yoluna gidilmektedir. Bu reklamlar, firmaların sanal ortamda geniş kitlelere ulaşarak ürün satışlarını arttırmalarını sağlarken, ebeveynler de ünlü olma ve maddi kazanç elde etme şansı yakalar. Çocukları üzerinden popülerite ve maddi kazanç elde eden sosyal medya ebeveynleri, bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde çocuklarını istismar etmekte ve çocuklarının psiko-sosyal gelişimlerini olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Ayrıca, bu paylaşımlar hem çocuk haklarına hem de özel hayatın gizliliğine aykırı tutum ve davranışlar içermektedir. Özel anların ticari amaçlar için kullanılması ve paylaşılması, annelerin çocuklarını ekonomik istismara maruz bırakarak onları sömürdüğünün ve onlar üzerinden kazanç sağladıklarının göstergesidir. Sosyal medya annelerinin hesaplarında paylaşım yapmak için oluşturdukları konseptler ve çocukların sürekli yönlendirilmesinin çocukları baskılayarak psikolojik gelişimlerini olumsuz etkilediğini ifade etmek de mümkündür.

Çocuğun özel görüntülerinin sosyal medya platformlarında kullanılması ve kitlelerle paylaşılması, paylaşımı yapan kişi çocuğun ebeveyni olsa dahi kişisel hak ve özgürlüklere aykırı bir davranış olmakta ve hukuki açıdan sorun teşkil etmektedir. Nitekim, Fransa ve İtalya başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde çocukların sosyal medya platformlarında yer alma biçimleri ve mahremiyetlerinin korunmasına ilişkin yasa düzenlemelerine gidilmiştir.

Pedagoji derneğinin bu konuyla ilgili şu açıklaması oldukça değerlidir; *“Kendi çocuklarının resimlerini farklı an ve saatlerde, farklı hallerde paylaşarak bunun üzerinden sosyal medyada satışı yapılabilir bir kimlik oluşturmaya çalışmak çocuk masumiyetini zedelemektedir. Sosyal medyada çocuk hakkında yapılan paylaşımın doğru olup olmadığını tespit edebilmek için kendimize şu soruyu sormalıyız; Çocuğumun içinde bulunduğu bu paylaşım kimin ihtiyacı; Çocuğun ihtiyacı mı, yoksa benim ihtiyacım mı? Bu soruya verilecek samimi bir cevap, bu tutumu sorgulamaya yetecektir. Çocuk masumiyetinin reklam sektöründe kullanılması bu bağlamda satılan ürünlerin daha da fazla sattığı herkesçe bilinmektedir ve yasalarla korunmalıdır”* (Pedagoji Derneği, 2018).

GÜZ SONATI

Yazan ve Yöneten: Ingmar Bergman

Ülke: İsveç, Batı Almanya

Tür: Dram

Yapım Yılı: 1978

Süre: 1 saat 39 dakika

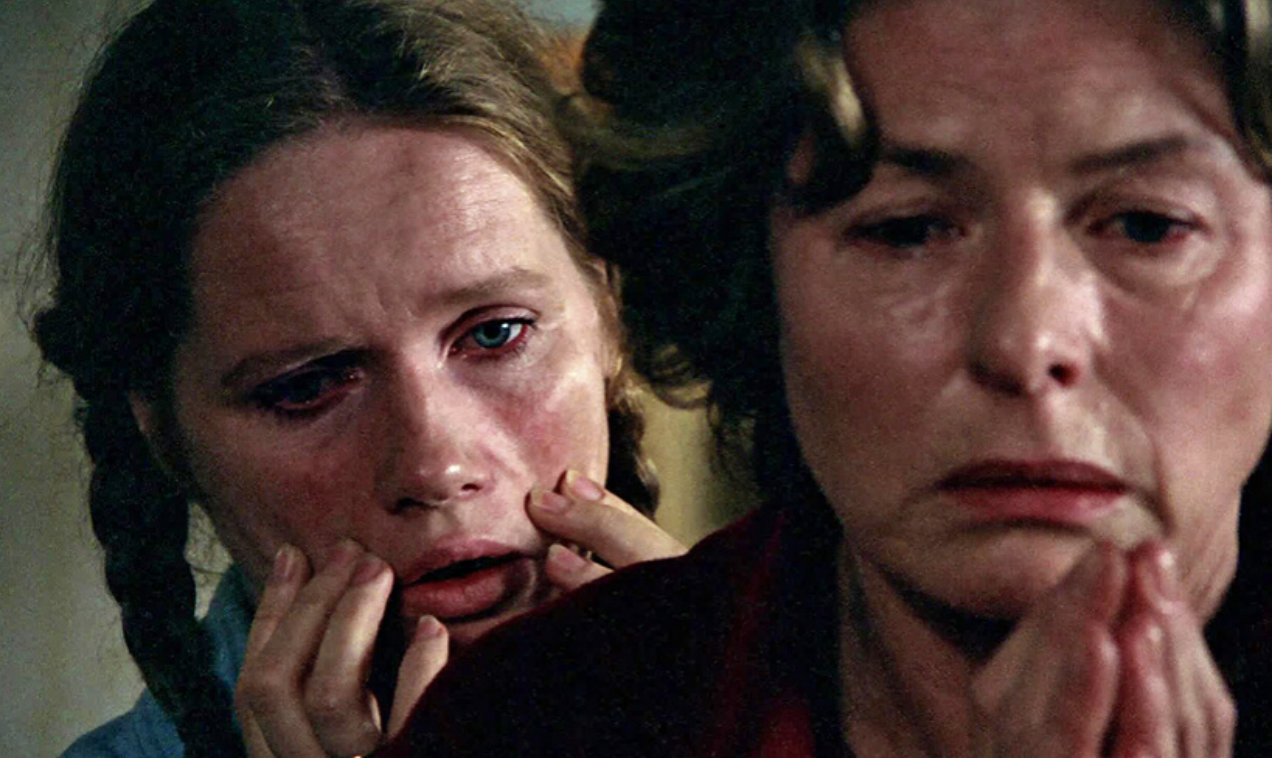
Oyuncular: Ingrid Bergman, Liv Ullmann, Lena Nyman, Halvar Björk

Ingrid Bergman'ın yönetmenliğindeki bu filmde konu, dramatik bir anne-kız ilişkisi ekseninde oluşuyor. Filmde bir kadının ailesine yabancılaşmasını, bir çocuğun anne sevgisinden mahrum kaldığı için yetişkinliğine kadar uzanan süreçte benliğinin nasıl yıprandığını görüyoruz. Anne Charlotte ve kızı Eva bize bu sorunların temelinde yatan sebepleri ve aralarındaki sağlıksız ve sevgisiz bağın oluşmasındaki etmenleri derinlemesine gösteren ana karakterler olarak karşımıza çıkıyor. Piyanist olan Charlotte mesleğinde elde etmek istediği mükemmellik arzusu yüzünden çocuklarıyla ilgilenmemiş, mesleğini her zaman çocuklarının üstünde tutmuş bir anne olarak karşımıza çıkıyor. Charlotte aynı zamanda oldukça kibirli ve bencil; vereceği konserleri, alkışları ve başarıları hayatında hep birinci plana koyan, çocuklarına vakit ayırmamaktan dolayı vicdan azabı da çekmeyen bir kadın. Bu ilgisizliğin yanı sıra çocuklarına karşı pek de sevgi beslemeyen, sadece annelik olgusunun dayattığı bazı görevleri yerine getirmek için yapmacık sevgi gösterileri yapan bir anne.

Bu olumsuz sonuçların altında yatan sebep ise filmde Charlotte'un toplumun dayattığı evlenip çocuk yapma düşüncesinden kaynaklanıyor. Evlenmek için evlenen Charlotte aslında hiç istemediği bir hayata adım atmış oluyor ve bu evlilik sonucunda diğer kurbanlar da beraberinde geliyor. Charlotte'un kızı olan Eva ise çocukluğunu "anne" kavramının eksikliğini yaşayarak geçirmiş, annesini taparcasına sevmiş ama bu sevginin tek taraflılığı karşısında hayal kırıklığı yaşamış bir kadın olarak karşımıza çıkıyor. İlgisizliğin yanı sıra annesinin onu hep kontrol altında tutma çabası Eva'nın aşağılık kompleksi oluşturmasına sebep oluyor.

Küçükken annesi beğenmediği için kesilen saçları, erkek gibi gözüktüğü için beğenilmediğinin annesi tarafından ona hissettirilmesi ve başarısız olarak görülmesi Eva’da travmatik sonuçlar yaratıyor. Hep annesinin beğendiği gibi olmaya ve gözükmeye çabalayan Eva kendi benliğini ve isteklerini içten içe yok etmeye ve tek başınayken bile kendisi gibi olamamaya başlıyor. Geçmişte yaşanan ve hala izleri görülen bu acılar, kızgınlıklar ve sevgisizlik bir gece patlak veriyor ve anne-kız kendi iç çatışmalarını döktükleri, birbirlerine karşı hissettikleri duyguları ve düşünceleri söyledikleri bir dışavurum yaşıyor. Gece boyunca yaşanan yüz yüze hesaplaşmalarda bazı flashbackler ile her birinin iç dünyasını çok şeffaf bir şekilde görebiliyoruz. Charlotte’un de küçükken ilgisiz ve sevgisiz büyüdüğüne, aile kavramının eksikliğini yaşadığına şahit oluyoruz. Eva’nın annesine karşı duyduğu sevginin altında nefretin ve kızgınlığın nasıl harmanlandığını gözlemleyebiliyoruz.

Dramatik bir anne-kız ilişkisinin işlendiği bu filmde, sevgisizliğin, ilgisizliğin, toplumun dayattığı olguların, bencilliğin ve nefretin nasıl iç içe geçtiğini ve insanların hayatlarını ne derecede etkilediğini anlıyoruz. Bir çocuğun travmasının onu gelecek hayatında da ne kadar derinden etkilediğini ve yaşamına şekil verdiğini çok çarpıcı ve çıplak bir şekilde izliyoruz. Bir kadının da “annelik” kavramını zorla yerine getirirken o kavramın altında nasıl ezildiğine ve annelik görevlerini yerine getirmemesi sonucunda çocuklarının hayatlarında onarılmayacak yaralar açtığına şahit oluyoruz. Film, geçmişimizdeki kötü anıların ve eksikliklerin hayatımızda sebep olabileceği zincirleme etkileri de çok başarılı bir şekilde veriyor.

Anne-çocuk ilişkisinin bu kadar derin ve yalın işlendiği bu filmi, bizce izlenecekler listenizin başına koymalısınız.